

Trafikudvalget
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

Sydvestsjælland, den 8. september 2008

Fra nedlagt jernbane til grøn forbindelse

Stop salget af den nedlagte jernbane mellem Slagelse, Næstved og Skælskør, og hjælp os med at realisere drømmen om en grøn forbindelse til gavn for trafiksikkerhed, folkesundhed, lokaludvikling og natur.

Kære trafik- og miljøpolitisk ordfører!

Banedanmark ejer et areal, de ikke længere har brug for. De vil gerne sælge og har derfor bedt det statsejede selskab, Freja, om at stå for opgaven. Det drejer sig om den for mere end 37 år siden nedlagte jernbanestrækning mellem Slagelse, Næstved og Skælskør.

Formodentlig er der kun ganske få interesserede købere til strækningen.

Til gengæld er vi mange, som igennem alle årene med meget stor interesse har fulgt debatten om, hvad der skal ske med den gamle banestrækning. Med "vi" mener vi først og fremmest borgerne i Slagelse og Næstved kommuner, der betragter dette areal som "deres" – og vel ikke helt uden grund.

I mange år var banestrækningen en sikker forbindelse mellem små og store byer i vores to kommuner, og den var årsag til en stor del af den udvikling, der blev skabt i vores lokalområde – især i de mindre byer.

I de 37 år, der er gået siden togdriften blev nedlagt, har naturen taget over og skabt en grøn forbindelse i stedet for. Det giver helt nye perspektiver nu, hvor banestrækningen er sat til salg. Vi står, sådan som vi ser det, med en historisk mulighed for skabe fornyet udvikling og gøre en meget stor indsats både for folkesundheden og naturen i vores lokalområde.

Samtidig kan den grønne forbindelse være med til at løse et støt stigende problem; nemlig manglen på sikre trafikforbindelser for cyklende og gående i både Slagelse og Næstved kommuner.

Lyt til borgernes ønsker

I sommeren 2007 holdt Friluftsrådet holdt møde om banestrækningens fremtid med en række borgerrepræsentanter og organisationer med interesse for natur og friluftsliv.

Samme efterår fulgte Danmarks Naturfredningsforening op med et initiativ til et borgermøde, hvor omkring 100 mennesker mødte frem for at diskutere og komme med ideer til

banestrækningens fremtid. Blandt dem var jernbaneentusiaster, motionister, cyklister, hestefolk, landsbylaug, spejdere, skoler, jægere, politikere, naturelskere mfl. rigt repræsenteret, og pressen har fulgt vores initiativer tæt.

I det hele taget har interessen, engagementet og opbakningen været overvældende, og de mange ideer, som er kommet frem i forløbet, er nu samlet i vedlagte idekatalog.

Der kan derfor ikke være tvivl om, at borgerne i lokalområdet ønsker strækningen i de naturskønne omgivelser omlagt til rekreative formål – fx i form af et stianlæg for gående, løbende, cyklister og hestefolk – og vi forventer at blive hørt!

Endelig har Friluftsrådet og Danmarks Naturfredningsforening nedsat en arbejdsgruppe, som skal arbejde videre med de mange gode forslag.

Intet miljøproblem, hvis banestrækningen omlægges til sti

Danmarks Naturfredningsforening og Friluftsrådet går ind for mest mulig kollektiv trafik for at sikre miljøet for de fremtidige generationer. På denne strækning har vi dog intet håb om, at det her og nu vil kunne betale sig at renovere de ødelagte skinner for at drive normal jernbanedrift igen. Skulle det senere blive aktuelt som et led i en overordnet infrastruktur, vil en udnyttelse af arealerne til natur i den mellemliggende periode ikke være en forhindring.

Desuden rummer arealet et muligt miljøproblem, som sætter grænser for dets anvendelse. Det formodes at arealet – som andre jernbanestrækninger – er forurenet, og at princippet om at forurenere betaler for oprensning før salg må gælde her som alle andre steder.

I Danmarks Naturfredningsforening har vi ladet en af vores miljøeksperter se på miljøproblematikken og mener, at området kan omlægges til rekreative formål på en måde, som bliver til økonomisk fordel for Banedanmark.

Derfor har vi meget svært ved at forestille os, at der kan være andre "købere" til strækningen end Skov- og Naturstyrelsen eller vores to kommuner, Slagelse og Næstved.

Skov- og Naturstyrelsen (Statsskovdistrikt Storstrøm) har sammen med kommunerne allerede givet udtryk for, at de gerne vil overtage, forbedre og vedligeholde arealet. Fx på samme vilkår som Horsens og Silkeborg kommuner i sin tid overtog Bryrup-banen.

Stop salget nu!

Stor var vores overraskelse derfor, da Banedanmark offentliggjorde, at det nu var overdraget til Freja at få banestrækningen solgt.

Kan det virkelig være folketingets mening at arealet skal sælges hen over hovedet på lokalbefolkningen, uden vi er blevet hørt – og før man har set på de helt åbenlyse muligheder, der er for at skabe udvikling og forbedre trafiksikkerheden, folkesundheden og naturen i området?

På vegne af borgerne i Sydvestsjælland håber vi med denne henvendelse at få skabt opmærksomhed om vores ønsker. Med vedlagte idekatalog håber vi videregive vores ideer og visioner for udvikling i vores lokalområde.

Endelig håber vi, at du vil gå aktivt ind i sagen til fordel for lokalbefolkningen i Slagelse og Næstved kommuner.

Læs evt. mere på www.dn.dk/jernbanestien.

Med venlig hilsen
Danmarks Naturfredningsforening

Kristian Gramstrup
formand for DN i Næstved

Ib Larsen
formand for DN i Slagelse

Friluftsrådet

Hans Vallentin Stoltz
formand for Friluftsrådet Sydvestsjælland

Yderligere oplysninger hos:
Anna Fjordside
medlem af DN i Slagelse
og talsmand for banesti-projektet

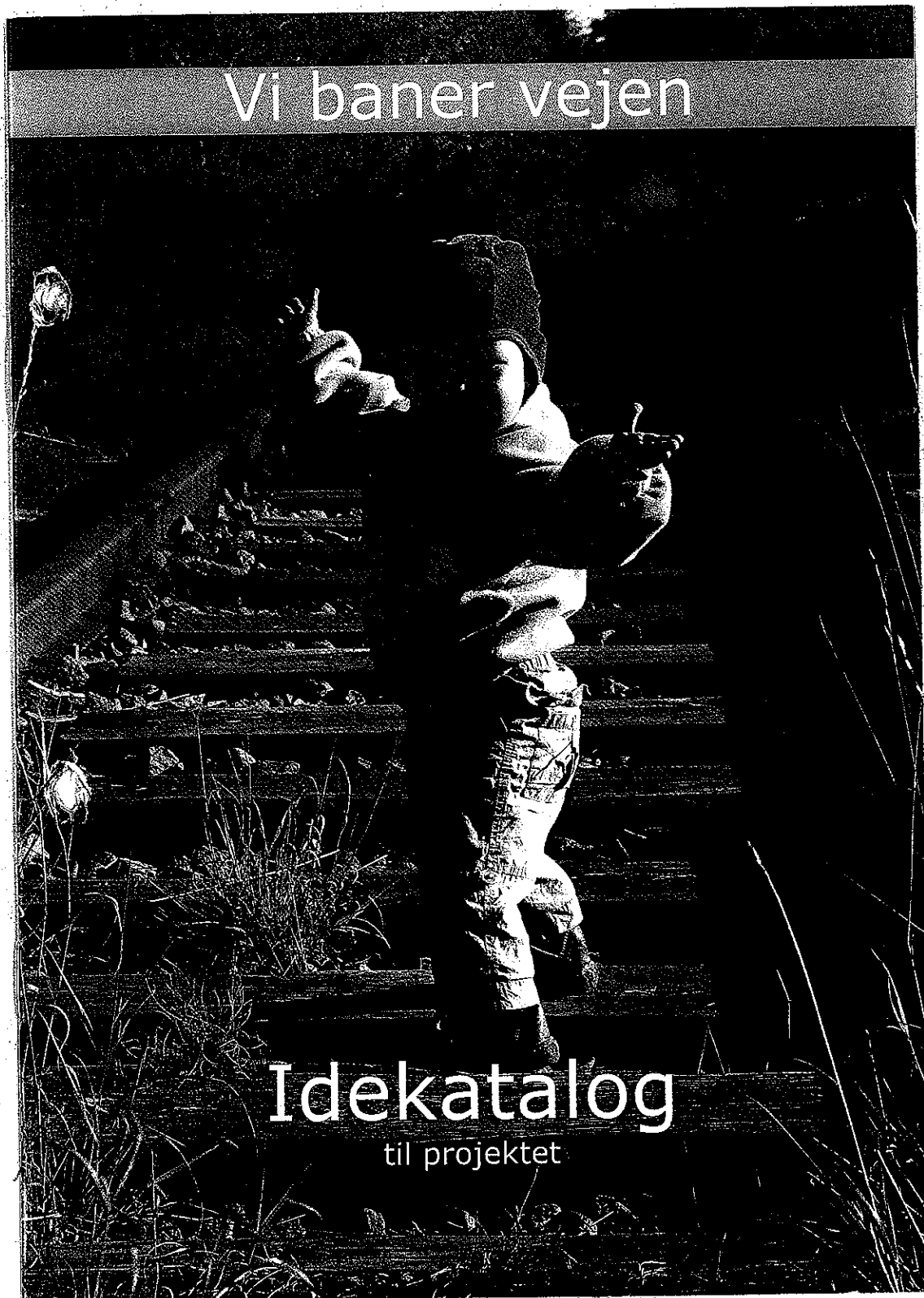
Skoletofte 8b, Skørpinge
4200 Slagelse

(afjord@gmail.com, 4364 6462)

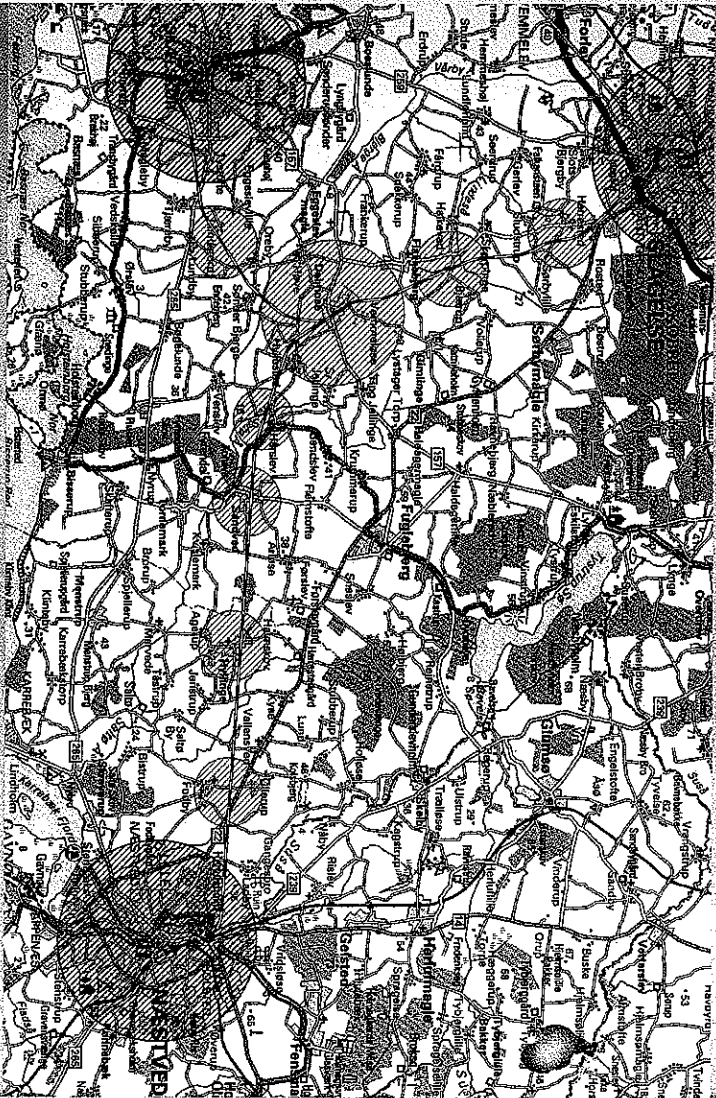

Vi baner vejen

Idekatalog
til projektet

Kort over området

Vilbæret vejen

Regionens skillevilbæret i Danmarks Naturfredningsforening i Slagelse og Næstved Kommune

Ilse Anthonesen, formanden

Erik Anthonesen, sekretær

Udvalget d. 25. maj 2003

Projektet er støttet af Danmarks Naturfredningsforenings projektfond og af Agenda 21 udvalget i Slagelse Kommune

Publikationen er trykt på svanemærket papir med garanti for miljøvenlig behandling af solidproduktet - og på genbrugs-papir

Søndag den 11. november 2007 blev der afholdt borgermøde på Hårslev Efterskole. Danmarks Naturfredningsforening i Næstved og Slagelse stod for arrangementet støttet af efterskolens personale, der gjorde en meget flot indsats.

Tæt ved 100 mennesker deltog. En god blanding af lokale borgere, politikere, landmænd, jægere, jernbaneentusiaster, motionister, spejdere, naturryttere, naturelskere, medlemmer af Fritidsrådet og Danmarks Naturfredningsforening m.fl. var repræsenteret.

Idérigdommen og troen på, at denne strækning kan bevares og anvendes til alles glæde og fordel, var stor.

Målet var ikke, at deltagerne skulle nå til enighed om, hvordan fremtiden for jernbanestien kunne se ud. Det vigtigste var, at så mange ideer som muligt kom med. Dette hæfte er et udtryk for de mange ideer, der kom frem i løbet af dagen. I det følgende tages der udgangspunkt i de 4 overordnede temaer, der tegnede dagen:

- Kulturen og historien
- Naturen og adgangen til naturen
- Folkesundheden og trafiksikkerheden
- Jernbanen, turismen og erhvervsudvikling

Der var stor enighed om, at alle interessegrupper helst skal til gode ses, og at strækningen skal kunne bruges af flest mulige.

Der er i dette hæfte ikke taget stilling til, hvor de mange forskellige anvendelsesmuligheder, som f.eks. at bevare banestrækningen, skabe plads til natur-, gang-, løbe-, ride-, cykel-, skolesti m.m., konkret skal placeres på den 42 km lange strækning. Dette må afhænge af såvel økonomiske som praktiske og politiske beslutninger.

Dagen efterlader et klart indtryk af, at der er mange muligheder for at kombinere og tilgodese de forskellige ideer for anvendelse.

For yderligere information om deltagere, dagens program, billeder, de originale plancher m.m. se hjemmesiden: www.dn.dk/jernbanestien.

Disse år tales der meget om udvikling af landdistrikterne. Her på denne strækning er der gode muligheder for ikke kun at tale, men også at begynde at handle. Banen har igennem historien været med til at sætte et helt særligt præg på og skabe særlige miljøer ikke bare i stationsbyerne - men også i landområderne.

Banen er dermed et vidnesbyrd om en særlig periode i den danske industrielle udvikling. En del af stationsbyerne har med nedlæggelsen af banen mistet deres lokale identitet. Men med fornyet fokus og initiativer, der bygger på de mange lokale ideer og forslag, kan der pustes nyt liv i landsbyerne.

De lokales ideer

Forslaget går på, at der ned sættes en række lokale arbejdsgrupper, der kan være med til at sikre, at alle, der bor i området, får forfaldt deres historier og bidrager med netop deres kendskab til de egne, banen går igennem, og de muligheder, de rummer.

Aktive landsbyer

Aktive landsbyer, der vil og kan formidle deres egen historie, kan derved gennem være med til at danne nye identiteter på landet. Landsbyerne kan være med til at danne perlerne på den snor, banestrækningen udgør. Dermed kan hver landsby være med til at lave sit eget "stoppested" / "stationsby", og dermed være med til at bestemme "Hvad vil vi gerne være kendt for?". Dette kan f.eks. resultere i:

- At der etableres informationstavler med historiske, geologiske, geografiske oplysninger om området eller med lokale anekdoter og evenyr
- At enkelte middelalderkirker f.eks. benyttes til at formidle kulturen i nyere tid, naturen og/eller historien

Stiens dag og andre ideer

"Stiens dag" skal være med til at sætte fokus på de mange muligheder, der ligger på stierne i vores to kommuner.

På dagen skal der være forskellige arrangementer på flere steder på banen. Foredrag, workshops, vandreture, "Hvad finder vi på banestien?", m.m.

Oplægsholdere:

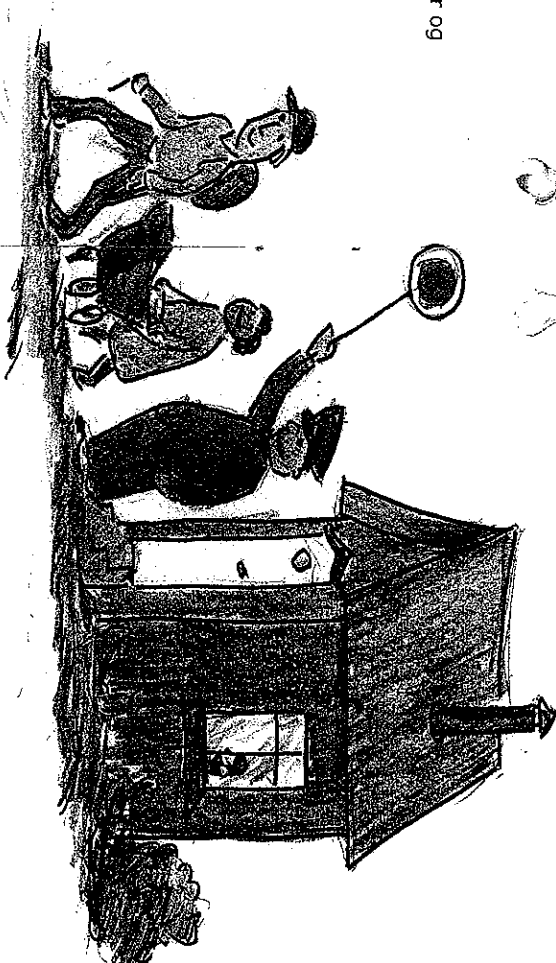
Naturvejledere (Krible - Krible), ornitologer, geologer, astronomer, zoologer, osv.

Deltagere:

Alle, der ønsker at deltage.

Der etableres samarbejde med de lokale foreninger, skoletjenesten, skolerne, gymnasierne samt andre institutioner om at videreudvikle idéerne for banen.

Dette kan alt sammen være med til bl.a. at skabe mulighed for nye netværk og nye aktiviteter i landdistrikterne!

Hvad med...

- Bouldersten
- Rumesten
- Kommunegrænse sten
- Bord og bænk af natursten
- Afstandsmærkning - milepæle
- Jernbanemuseum
- Geologisk "Stenmuseum"

forbindende de "Grønne kiler"

- **Dyr og planter har** via banestrækningen mulighed for at spredde sig til andre og nye naturområder. Derved forøges og forbedres overlevelsesmulighederne for dyr og planter

- **Korridoren kan danne udgangspunkt for en kommende naturgenopretning i form af skovrestoring, etablering af bæremmekvæde eng og langsgænge. Der er f.eks. særlige naturbevaringsværdige områder syd for Dalmore**

Vejeplan for området

- **ikke hjemmelørende** (f.eks. Bjævnemelørende, Nøla Bjævn, f.eks. Kæmpe-blærneklo, gylketrøse, Japansk kæmpe glørent m.m.)

Langen brug af pestfilder

- **Fokusområder, hvor der er stined og mulighed for, at der kan høres liggelsestemmer og opleves vildt**

Uvad med..

- **En spidselig sti, kirsebærtræer, æbletræer, nøddetræer m m, langs stien**
- **Fugle og udkigstårne**
- **Stilleområder uden trafik og lys**

Naturen og landskabet er allestedsnærværende langs med banen i dag.

Undersøgelser viser, at mulighederne for rekreation og friluftsliv kan bidrage med op til 30 % stigninger i huspriserne. Naturen og adgangen til naturen er altså eftertragtet at have i nærheden af, hvor man bor. Bl.a. derfor er det vigtigt, at der skabes bedre muligheder for adgangen til naturen.

Økologisk korridor

Banen krydser i dag flere forskellige åer heriblandt Lindeså, Lungenenden, Marbæksrenden, Bjerge Å, Saltø Å, Harrested Å og Suså. Ligeledes passerer banen forbi flere mindre skov- og naturområder. Den er derfor en økologisk korridor for mange planter og dyr.

Sidst men ikke mindst skaber banen forbindelser mellem Sjællands største skovområder ved Slagelse, den naturrige og internationalt beskyttede dobbeltkyst ved Skælskør samt de mange spændende naturområder ved Næstved heriblandt Holmegaard Højmose.

Denne naturrigdom og dette forbindelsesled bør bevares og udvikles i fremtiden.

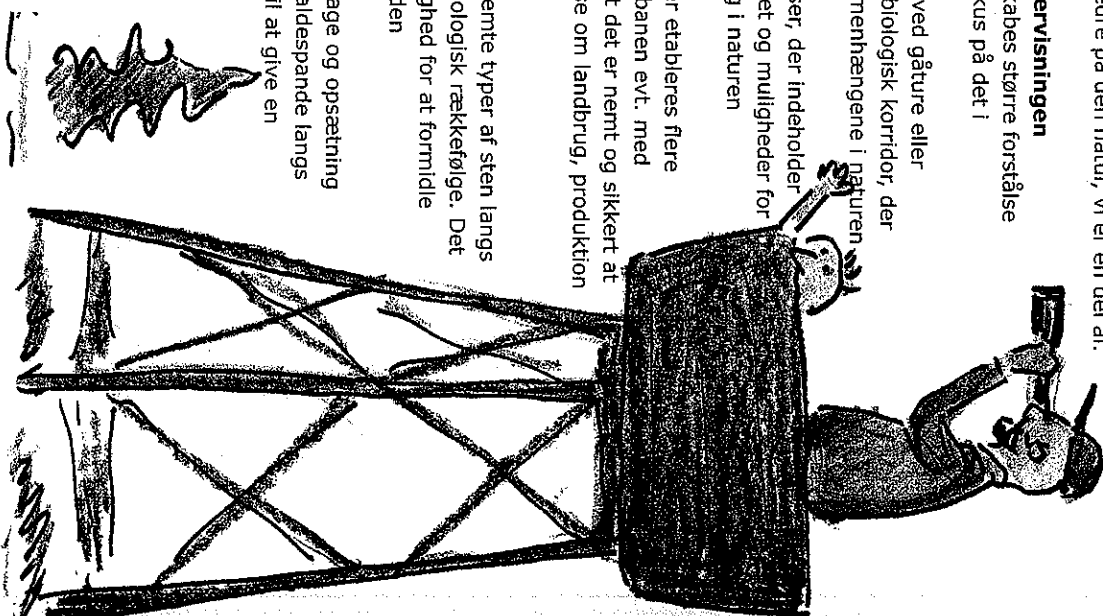
Denne strækning kunne desuden være med til at skabe forbedret adgang til naturen.

Det betyder, at der skabes større forståelse for naturen hos såvel børn som voksne i området, hvilket er nødvendigt for, at vi alle passer bedre på den natur, vi er en del af.

Naturen i centrum i undervisningen

En måde at sikre, at der skabes større forståelse for naturen, er at sætte fokus på det i undervisningen.

- Banestrækningen kan ved gåture eller lignende opleves som biologisk korridor, der derved illustrerer sammenhængene i naturen
- Der etableres naturbaser, der indeholder oplysninger om området og muligheder for at udføre simple forsøg i naturen
- Der opfordres til, at der etableres flere besøgslandbrug langs banen evt. med "klæpedyr". Således at det er nemt og sikkert at komme ud og undervise om landbrug, produktion og arbejds gange
- Der kan opsættes bestemte typer af sten langs med banen, evt. i kronologisk rækkefølge. Det er en enestående mulighed for at formidle geologien og evt. oldtiden
- Offentlige oprydningsdage og opsætning af forskellige typer skraldespande langs banen kan være med til at give en forståelse af affaldshåndteringen

Før at Slagelse og Næstved Kommune også i fremtiden virker tiltalende for tilflyttere og dermed skaber grobund for, at der kan opretholdes landsbysamfund med kvalitets tilbud som skoler, erhverv m.m., er det bl.a. vigtigt, at der yderligere sættes fokus på tilbud om sundhed, trafikikkerhed, adgang til oplevelser og aktiviteter.

Status og perspektiverne

I dag ligger banestrækningen mere eller mindre ubenyttet hen pga. jernbanesvellerne og skærrerne, som besværliggør færdsel for gående, cyklende og andre.

Da banen ud over at forbinde Slagelse, Skælskør og Næstved forbinder mange mindre landsbysamfund, giver den enestående muligheder for at skabe forbedrede forhold for motion og rekreation i form af f.eks. vandreture – cykelture – rideture – rullestolokørsel - kondiløb – stavgang og rullestøjtølb.

Rygraden i folkesundheden

Banestrækningen kan ses både i et regionalt og i et lokalt perspektiv.

- Regionalt kan banestrækningen danne forbindelse til mange andre naturområder og stinet, bl.a. Lagunestien
  - Lokalt er der ud fra banestrækningen mulighed for, at der kan skabes mange små sløjfer på ruten i form af bynære, lokale stier
- Dermed kan banen blive rygraden i forbedringen af folkesundheden.

Der er et stort potentiale for at forbedre trafikikkerheden i landdistrikterne i Slagelse og Næstved Kommune. Vejene i landområderne er ofte små og farlige, da de ikke er indrettet til den større, tættere og tungere trafik.

Ved at udnytte banestrækningen kan der skabes adskillige mellem den tunge og lette trafik, dette kan bl.a. forbedre:

- Skolevejen for mange børn
- Afhjælp manglen på cykelstier
- Skabe sikre rideruter
- Skabe handicapegnede muligheder for f.eks. cykling, ridning og kørsel i kørestole (i nærheden af byerne)

Hvad med...

- Gå ud og kør hjem - med børnen
- Familieure og guidede ture

- Herlufsholmboen bruges til klætringsvæg/rapelling

Faciliteter...

- Madpakkehus, bålpladser, skeltare, naturrejrpladser, toilet, affaldsstativ, grillplads, græsningsfold

- Vand til heste, pæle til at binde heste ved, striglepladser

- Aktivitets/forhindringsbaner, naturlegepladser

- Hundeluftningsmuligheder, agility for hunde/heste

Tilgængelighed

- Parkering, evt. på rangelingsområde for cykler, biler, busser og tralere med plads til aflæsning af heste

- Handicapvenlig adgang på dele af stien nær P-pladser

- Strækningen helt ind til de større byer

- Pladser med forbindelse til offentlig transport

- Spærring med sten ved vejkyds, knallertchaner ved indgangen til stien

- Strækninger med knallertkørsel

- Lys på stierne overalt

M ulighederne for at bevare jernbanestrækningen er mange lige fra at "Bevare banerne som de er" til at etablere en højbane fra Slagelse - Næstved med natur- og ridedsti nedenunder. Helt konkret tegner der sig 3 senarier i forhold til jernbanen:

Rekreative muligheder med bevarelse af banen

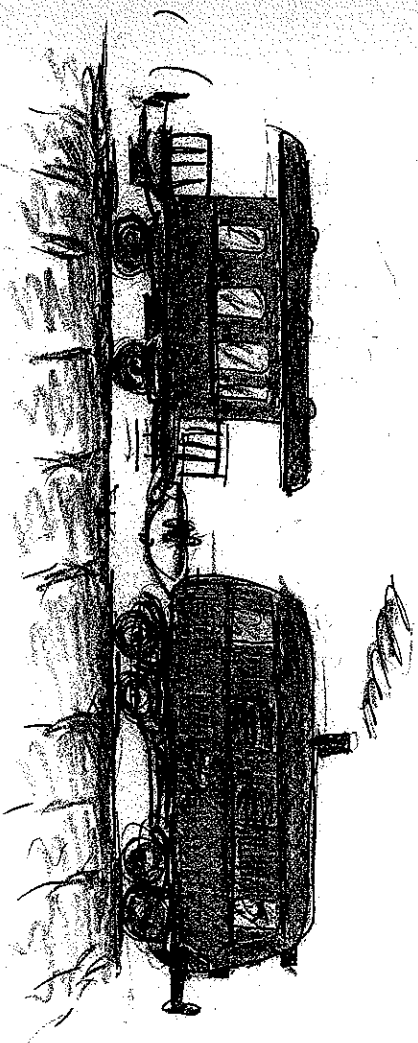
Skinncykler og dræsnine kan være en måde, hvor skinnerne med en mindre istandsættelsen kan bruges af blandt andet børnefamilier som en udfugtsmulighed eller for turister, der ønsker at opleve historien i live. Undervejs kan der etableres rasteplasser, hvor madpakkerne kan nydes. Der er mulighed for at gøre det handicappvenligt.

Veteranbanen

En veteranbane vil kræve en middel istandsættelse af den pågældende banestrækning. Den vil kunne tiltrække turister, børnefamilier, jernbaneentusiaster m.fl. Dette kunne for eksempel ske ved at, der blev etableret et jernbanemuseum f.eks. i Dalmose eller et videncenter om veteranbaner et sted på strækningen.

Egentlig jernbane

En egentlig genoptagelse af jernbanedriften ville kræve en hovedindsats, dette skulle især ske på strækningen Slagelse - Næstved. En sådan genoptagelse ville kunne give talrige fremtidsmuligheder (f.eks. direkte tog Slagelse - Næstved - Køge via lille syd - CPH). Endnu et spændende alternativ kunne være at etablere en Magnetsvævebane, hvor folk kunne gå under nedenunder.

A lle de ovenstående temaer kan selvfølgelig både ses i lyset af, at det bliver mere attraktivt at bo i området, men på sigt kan det også forbedre mulighederne for at tiltrække turister og skabe en bedre erhvervsudvikling i hele området.

Turisternes behov

Hvis der kommer flere turister bliver der behov for, at der er flere forskellige former for overnatningsmuligheder i området. Det kunne f.eks. være:

- Danhostels / vandrehjem
- Høhoteller med foldmuligheder
- Bike & Breakfast, Bed & Breakfast

De forbedrede forhold for adgangen til banen vil igen kunne bevirke at en lang række nye nicheproduktioner kunne opstå eller få forbedrede forhold langs banen som f.eks. "Pottemagerens hus" i Flækkebjerg Stationsby.

Eks. på nye erhverv:

- Provianterngsmuligheder, f.eks. gårdbutikker
- Frugtplantager
- Ølstuer
- Pandekagehuse

Hvad med...

- Forbedrer mulighederne for cykeludlejning

- Vandrestier bør afmærkes. Dette kan bl.a. ske via tur-foldere eller fortællepæle med kort, lokalinformation og/eller henvisninger til kulturhistoriske steder, gallerier, seværdigheder, kunst og/eller informations tavler med et oversigtskort

- Indlagte GPS-koordinater på ruterne med særlig natur- og/eller kulturseværdigheder, en form for geocaching

- Besøgslandbrug i nærheden af banestrækningen

- Museumshal i Dalmose for veteraner

- Benytte et ledvognarhus til formidling

- "Stille rum"

- Gamle jernbanevogne som overnatningssteder

Vandreturisme:

- Vandring over flere dage

- F.eks. Slagelse - Næstved banen - Lagunestien via Skælskør til Korsør og Trelleborg med slut i Slagelse

- Kan også udføres til hest

Vi baner vejen

En udnyttelse af banestrækningen vil forbedre forholdene for de mange, der bor i området langs den ca. 45 km lange banestrækning. Samtidig vil forholdene for naturen blive forbedret i og med, at der kommer fokus på at skabe sammenhæng i naturen.

En udnyttelse af banestrækningen vil forbedre de rekreative muligheder, hvilket vil bevirke, at huspriserne stiger i området, samt at der skabes mulighed for, at den generelle folkesundhed forbedres. Det betyder, at der skabes grobund for større sammenhold og følelsen af en fælles identitet i landdistrikterne.

En udnyttelse af banestrækningen vil forbedre forholdene for kulturen, da det er alle tiders udstillingsvindue til at præsentere de mange spændende historier, der eksisterer ude på landet. Det vil igen skabe plads til at forbedre forholdene for de turister, der besøger den gyldne trekant mellem skovene, kysten og de store naturområder.

Den kreativitet, der var på mødet den 11. november 2007, efterlader ligeledes et indtryk af, at der er et stort potentiale for en interessant erhvervsudvikling i området.

Alt i alt vil vi fra Danmarks Naturfredningsforening gerne sige tak for en utrolig spændende og interessant dag på Hårslev Efterskole. Hvis du/I ønsker at vide mere om projektet og det videre forløb, så læs mere på www.dn.dk/jernbanestien.